

ACC. N:R M. 13530:1-11.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Clara Andersson, Lunnarp*
Härad: *Ingelstad* Berättare: *olika personer: se uppl. bla-
dets baksida!*
Socken: *Kronestad* Berättarens yrke: _____
Uppteckningsår: *1955* Född år _____ i _____

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Danskt och svenskt. s. 1-11.

Ln F 84.

Skriv endast på denna sida

ACC. N:R M. 13530:1.

Såust ut förskott

Enland Minna berättar att hon i sin ungdom haft plats på en stor gård på Bornholm. Det var mycket vackert att se. Samma från Rens Tratten på den tiden för in till Bornholm och välsä plats. Hon berättar att det var ett arbete. Hon fick ofta gå månadskris från den ena gård till den andra och göra anställning utom att lyssna. Arbetsförhållanden fanns inte och arbetslöshets understöd var ett okänt begrepp.

Hon på Bornholm var förhållanden bättre. Hon berättar att daglönen var mer än 50 a 75 öre men dåvarande gick den upp till över ett dubbla. Det på den tiden var mycket bättre mat dåvarande, åtminstone på den ena gård berättade var anställd. Hans hushålls folk var gemytliga och trevliga människor.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Luf 84
1

ACC. N:R M. 13530:2.

"Varför står du kanske långt på mycket
långt" sa huskaren, en av de första dagarna
vid middagsbordet. Berättaren sa att han
skulle tänka, kanske jag får inte lov att äta
så mycket. Men huskaren fort sa till:

"Att här och ja som på brödet, så de
kan bli starkt och tas mer arbete"

Behöfvande jordbruksredskapen var man
för människorna. Här kunde man
de fortfarande redskap av trä i en
stall, och för övrigt mindre moderna
än där inne.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2

ACC. N:R M. 13530:3.

Berättaren antalar att han var 14-årig
långt plats för Bomkalas. Det var vid en
ganska stor gård, där man hade egen kran
och eget mejeri. Ganska egendomen
var det att såväl kranen som mejeriet
maskiner drogs med hästvandring. Det
var berättarens uppgift såsom att köra
vandringar. Fast jämför man det med
vad som för den tiden kunde förhållena
i Sverige var det ierigt bevis på efter-
blivenhet, utan tvist. Holand Nilsson
berättar nämligen att han var dräng här
hemma i Håns fått lov att göra de vand-
ringar han ville med en annan dräng.
Det var när man tröskade. Men det var
en långgöra och Holand beslutat sabota.
Han kastade en jämförelse in i "kugga-
hytt" på vandringar så att blev stopp i

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3

maskinist, det så skyllde han på att
ilägga sig stappat på tok för mycket i
traskan med en gång. så man inte orkade
den den helan. Nu man spårar drängarna
för vandrigen istället för hästarna beordra
lä att man vill spara hästarna, men dräng-
arna ångrade man inte så mycket för.

Johan Nilsson teivors bror på
Bomhalsen och för till denna gård även
följande ännu mer.

Erland Nilsson berättar att de alla
flesta gårdarna på Bomhalsen var stora, på
cirka 100 tunnland. Det var också gårdar
som ägdes av staten. Påträffades sköteln
av jorden, och jordbruksredskapen var man
färdig skänningarna. Man hade ett par hundra
fjäderhavar och kullvatorer. Man kunde
ha mer än en hund träkavar. Likaså fanns

Det lät häfsor. Det hade man misserligen också
börjat med här hemma, men det var en lekare
konstruktion, med träbjurar, och en anordning
för upplyftning av hänsar som var tung och
besvärlig. Hållmaskin fanns och även ång-
trösk. Det hade man velat ha och annars stor
gläd i. Håns också. Lämna där inne var
av annan besläktad än våra. Man slipade
dem genom en "knappa" på lian med en hammar-
re. En särskild stämning fanns där lian
placerades under slipningen. En särskild
skjara var anställd, för vem som helst kunde
enklare utföra detta arbete. Första dagen på Born-
holm skulle jag ut och häva och plocka så
ihop att jag skulle köra vart "drav" två gånger.
För då där blev resultatet bättre. Sedan har jag
haft god nytta av den jag själv blev lantbrukare.
Sågar Carlstedt Nilsson. Se hade en annan hos

heltar på Bornholm än vad man vid tiden
hade här hemma. Det var mycket större och käfti-
gare än våra. De fanns inte ardeemärkta
här, utan en spetsig typ.

I Lön hade jag 50 kr. för sammaren, 6
månader, sågri ber. Sådan var mycket. Jag
var endast 15 år. När hemma hade jag haft
tolv kronor för sammaren som räknats
från april till december.

Vid varje gård fanns mjölk med kvinnlig
mjölska auktad. Markimna dego med
hästvandring. Gårdarna sålde spannor. På en
aukt sålde var man många så "före" skän-
ning. Man bakade inte själv matbrödet, utan
lämnade mjölk till en bagare, på samma sätt
och fick bröd i utbyte, på samma sätt som
man här köper prentisen på 30-tal. Man
knyggat inte heller dricka. Det köptes från

kyrpparerna. Torland Nilsson var med
på en höstgille på Bomkalen. Så fick
man mycket god mat. Vår minns särskilt
en varm dryck, en Toddy var var kört på
hott, var kryddad. Det var i själva själva också

Några skönhetsåter förnyas på Bomkalen minns
han inte. - Men han minns från den tid han
hade plats vid Helsingborgs Traktat att han ofta
viste över till Helsingborg och häkte brännvin.
Så kostade det bara 30 öre lite, men här kunde
fick man betala 75 öre. Han fick inte ha
genom tullen med en öppnad och full flaska.

Så man måste komma ut inner i Svermark.

Han minns från Bomkalenslidet att han en
gång fick följa med störst drängarna till
"Leyen" Många. Så bjöd kausarna på kaka.

Det hade Torland aldrig tidigare smakat
men tyckte det var gott och lät sig väl smaka.

Han blev glad i hagen, och när man kom
"ut på gatan" började han sjunga. Så
kom de stoltligt ut man i uniform och stängde
de till honom att va tyrt. Holand tittade
honom med titeln "politi". Men då blev
han nog att för Holand en öfver, och så: Han
de inte att jag inte är en vanlig politi, utan
"överpoliti".

Han kom att öfver från dammen till beäddas
han. Det var så när kottat honom lirt.
Han kom från gården tog en tegelbruk invid
en stor dammen. De 7 stora dammen hade man
"lagt i klät" en saltkar och en för beäddas
av trä. De båda stört drängarna tog saltkar
för att ha ut på dammen, men Holand blev
att inte plats till. Så tog han en av beäddas
och började vända på ut. Men stora stälpte
och Holand färd i vänt. Han gick till

helt en två gånger under kausatima ha-
den upp honom. Han var medveten att han
hade sin själ, att kausatimen hade följt honom
och hans liv. När han vaknade blev medveten-
de sig han på en soppa i en kausatim,
att själens folk var förvarade i kausatimen.
Han hörd petronen säga: "Nu tror jag han
vaknar till liv" och medan petronen hade
på en "valka", mansk, honom. "Lå" hade
sitt petronen varit så smått och duktig hade
jag varit så" säger han. Han var i livet
helt nytt av sin upplevelse med livs-
ning.

Han har hört berättas att en ^{man} från sinna
hatten gift sig och bor i sig. Samma. Han
hade så många män i många år och därmed
men sedan återvänt till kausatimen av alla för "dausken".
Många vill knappast ha rättiga namn. Han talade
dausken

ACC. N:R M. 13530:10.

Uppheltmanns mor, Helen Melman, född
år 1869 i Lundsby, och död år 1946, hade
i sin ungdom varit på en stor gård på
Barnstaden. Hon har berättat om flera
tidar, men särskilt nog minns hon en
teig därav utom en falkvisa, som man så
oft har hört, som mor hört de danske
sångarna. Hon visade till så här, (se bild danska:)

Sej an ja hade viinga

och va en liden ful

Sej an ja hade viinga

och va en liden ful

de flöe ja ti framme de lamm

där iinga manfolk bo;

reut på gøled.

Se två sista verserna avslutade varje vers.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

10

ACC. N:R M. 13530:11.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Skickligt är att konstet är så färdigt i
Bomkollen, som var de ännu här. Skruv-
stad och Skruvstads i slutet på 1800-talet,
och förhållanden i det blott som
ligger endast 1 1/2 mil härifrån. Det blev
nu en färdig och karg bygd, och man måste
ofta försöka se på ett utkast möjligt
på annat håll. Det var mycket vanligt att
man för att "vårsläde" som arbetar
på betfältet, men det har nästan inte
förhållanden här i Skruvstad.